

BLÅVAND FUGLESTATION:
**RØDE NÆB OG
BLÅ HIMMEL**

AF KARINA DEMUTH

Det stærke fællesskab på Blåvand Fuglestation er en vigtig del af forklaringen på, at stedet kan fejre 60-års jubilæum som et af Europas ældste træk- og ringmærkningsteder. Som ny fugletæller bliver du hurtigt en del af det sociale liv – samtidig med at du kan lære rigtig meget om fugle på relativ kort tid.

Fuglestationen, der har til huse i en fyrpasserbolig fra 1888, ligger som Danmarks vestligste beboede bygning helt ude i klitterne, upåvirket af turistbyens tumult og med Vesterhavet og Blåvand Fyr som nærmeste naboer. Den gamle station er et af de få steder i Europa, hvor der har været kontinuerlig ringmærkning og tælling af trækfugle fra 1963 og op til i dag. Ikke mindst takket være et stærkt team af frivillige, der over en meget lang periode har løftet de daglige opgaver med drift, mærkning, observationer og registrering.

Nye ornitologer kan begynde her

Fra marts til november er stationen fast bemandede af fire-fem ringmærkere og træktællere. Typisk unge mennesker, der tager opholdet som en del af deres uddannelse i en periode på mindst et par måneder. Ved at tilbyde en ramme, hvor man kan dygtiggøre sig sammen med ligesindede, er Blåvand Fuglestation samtidig blevet et vigtigt udklækningssted for fremtidens nye ornitologer.

Stationen er også vært for forskellige arrangementer i løbet af året. DOF UNG har haft lejr i juli 2022, midt i august er det vadefuglekursus, senere et kursus for ringmærkere og endelig er der det store felttræf i efterårsferien, hvor omkring 200 DOF'ere lejer sig ind i sommerhuse og bruger stationen som samlingspunkt.

"Selve fuglestationslivet handler ikke kun om fugle, men også meget om det sociale," fortæller naturvejleder Bent Jakobsen, der efter 43 år som frivillig leder af fuglestationen her i sommer giver posten videre til nye kræfter.

“

Fuglelivet er jo fedt i sig selv, men det bliver endnu federe, hvis man har nogle at dele det med.

”

"Vi spiser sammen, arbejder sammen, klarer en masse praktiske opgaver sammen, deler de værelser der er og lærer hinanden godt at kende. Fuglelivet er jo fedt i sig selv, men det bliver endnu federe, hvis man har nogle at dele det med. Særligt glæder det mit gamle fuglestationslederherte at se, hvordan DOF UNG-gruppen blomstrer og at opleve deres kammeratskab og store engagement. Både på lejrene og når de kommer som frivillige hjælpere på stationen. Jeg bliver simpelthen så glad. Det giver en masse håb for Fuglestationens fremtid og for DOF i det hele taget."

Fuglen som en del af noget større

Trækket af arktiske vadefugle begynder allerede midt i juli og bliver ved til slutningen af august med blandt andet islandsk ryle, lille kobbersneppe, strandhjejle, sandløber, strandskade, almindelig ryle og stor og lille præstekrave.

"De voksne fugle, der alle følger den Østatlantiske trækrute, har ynglet i Sibirien, Nordgrønland, Island og det nordlige Skandinavien og trækker nu over Danmark. Fra Blåvand, der er et af de store knudepunkter på trækruten, fortsætter fuglene langs den jyske vestkyst, gør ophold i Vadehavet,

Da antallet af strandskader gik kraftigt ned omkring årtusindskiftet, kunne det føres direkte tilbage til et intensivt fiskeri efter hjertemuslinger i Holland. Fiskeriet ødelagde miljøet i havbunden og dermed også et vigtigt fourageringsområde, hvor strandskaderne overvintrer og samler kræfter til trækket nordpå, hvor de skal yngle. Nu hvor det hollandske fiskeri af hjertemuslinger er langt mere behersket, er der igen vækst i antallet af strandskader ved Blåvand.

Foto: John Frikke

hvor der er rige fourageringsmuligheder og fortsætter derfra til Afrika,” forklarer naturvejlederen.

Omkring september tager havfuglene over, og over vandet betyder det især mange kjo-ver, suler og skråper, sortand, ederfugl, pi-beand, krikand og spidssand, og på samme tid passerer masser af småfugle som finker og engpiber inde over land. Midt i oktober kommer stærene i kæmpemæssige flokke på adskillige tusinde individer, der samles om morgenen for sammen at flyve over havet til England, hvor de bliver vinteren over. Til sidst, fra oktober til begyndelsen af november, kommer solsortene oppe fra Norge, Finland og de baltiske lande.

“Vi plejer at sige, at solsorten lukker og slukker sæsonen, når de i spredte træk følger stærene over havet til overvintringskvarteret i England, siger Bent Jakobsen og fortsætter:

“Arbejdet med træktællinger og ringmærkning er ikke kun vigtigt i et ornitologisk perspektiv men også som en del af noget endnu større. Fugle er nemlig en af de første artsgrupper, der reagerer på forandringer i vores miljø. Lige nu oplever vi for eksempel et kraftigt fald i antallet af fugle, der trækker

til Afrika, mens der er vækst i antallet af fugle, der trækker til Sydeuropa, Spanien, Frankrig og Belgien. Heri ligger der nogle vigtige informationer, som kan bruges direkte i forhold til de skelsættende udfordringer med klima og biodiversitetskrisen.”

“

Arbejdet med træktællinger og ringmærkning er ikke kun vigtigt i et ornitologisk perspektiv men også som en del af noget endnu større.

”

Træktælling og ringmærkning

En af de faste lokale træktællere er David Manstrup, der i sæsonen tager forbi stationen et par hverdage i løbet af ugen og ofte også i weekenden.

“Træktælling byder på nogle fantastiske oplevelser. Ikke mindst i august, hvor vi har dage med tusindvis af sorte og hvide strandskader med røde ben og næb og

David Manstrup er en del af styregruppen og bidrager blandt andet som træktæller og koordinator af booking af overnatninger. Foto: Karina Demuth.

Topmeise, nu med ring. I den tid, hvor nettene er åbne, tjekkes hver halve time. Foto: Karina Demuth.

Morten er certificeret ringmærker og en fast del af teamet på Blåvand Fuglestation, hvor han udover egne vagter også er involveret i oplæringen af nye ringmærkere. Foto: Karina Demuth.

Dagens team på Blåvand Fuglestation (maj 2023) Anders Mytue, Morten Jenrich Hansen, Bent Jakobsen, Amelie Zeller og Sonia Ortner, der er kommet cyklende 1.300 km fra München. Foto: Karina Demuth.

Strandskaden yngler normalt første gang som 4-årig. Den indgår tit i et livslangt parforhold. Danner som regel velafgrænsede territorier, som forsvares energisk. Hannerne udfører om foråret kollektive spil, hvor de med nedadbøjet næb bevæger sig ivrigt skrigende omkring i en larmende klynge. Reden anbringes i sand, grus eller kort græs. De 3 æg lægges fra sidst i april til juni. Udrugningen, som tager 24-27 dage, udføres af magerne i fællesskab. Modsat de fleste andre vadefuglearter fodrer arten sine unger. Disse er flyvefærdige efter 28-32 dage. Føde søges på stranden, på lavt vand (ofte på muslingebanker), på marker og enge. Fuglen borer sit lange næb ned i bundlaget efter bl.a. sandorme, muslinger, krebsdyr og insekter. Næbbets flade sider er specielt tilpasset til at åbne muslinger.

Foto: Tommy Kaae

Bent Jakobsen kom til Blåvand Fuglestation i 1973 og har været frivillig leder af fuglestationen fra 1980 til sommeren 2023, og han har ved siden af arbejdet som naturvejleder i Varde Kommune.
Foto: Karina Demuth.

Madlavningstjansen går på skift, og på en god dag kan aftenen byde på snobrød og pølser på grillen. Foto: Karina Demuth.

andre arktiske vadefugle på en baggrund af en knaldblå himmel, i vindstille vejr og med en temperatur på op til 20 grader," fortæller han. "Nogle gange sidder vi på stranden i op til 12 timer, fordi trækket bare bliver ved og ved, og sådan en dag er livet dejligt."

Udover at bidrage som træktæller vil David fra august 2023 koordinere stationens bemanning og overnatninger.

"Et ophold som frivillig begynder typisk med, at man skriver eller ringer til stationen og fortæller lidt om, hvad man kan tilbyde, og hvad man ønsker at få ud af sit ophold. Hvis det ikke drejer sig om et længere ophold, kan man også spørge om lov til at bare møde op og hænge ud. Så vil man hurtigt blive en del af fællesskabet," fortæller han. "Som ny fugletæller vil du blive sidemandsoplært i kendetegn og alders-

Blåvandsrusen er den eneste af sin art i Danmark. Den er bygget efter en model, man bruger på Helgoland og har en stor åbning, der leder fuglene ind i den ene ende og videre til et smalt bur, der ender i en kasse, hvor fuglene er nemme at tage med hånden. Fordelen er, at den er lidt mindre arbejdskrævende og at fuglene slipper for en tur i nettet. Bunkeren i baggrunden er en lyttepost fra 2. Verdenskrig. Foto: Karina Demuth.

Spover. Foto: Ole Friis Larsen

bestemmelse af en bred vifte af vadefugle som kobbersnepper, spover, ryle, hjejle og strandskade. En morgenobs tager fra tre timer og noget mere, hvis der er mange fugle på himlen. Resten af tiden kan du tage af sted og se på flere fugle i oplandet, og efter en dag i felten taler vi videre om fugle om aftenen. Sådan kan du step for step på en ret stejl læringskurve lære rigtig meget indenfor relativt kort tid. Samtidig får du nogle store naturoplevelser, bliver en del af en gruppe og opbygger nogle stærke venskaber, som kan vare ved hele livet. For arbejdende frivillige, der er her i en længere periode, er opholdet gratis. Overnatningsprisen er ellers 150 kr. pr. nat, hvis du er medlem af DOF.

“

Nogle gange sidder vi på stranden i op til 12 timer, fordi trækket bare bliver ved og ved, og sådan en dag er livet dejligt.

”

60-års jubilæum

Den 5. august holder Blåvand Fuglestation åbent hus og fejrer 60-års jubilæum for de første observationer af fugle i 1963.

Stationen, der officielt holder åbent 1. marts – 15. juni og igen 1. juli -15. november drives af den såkaldte Blåvandgruppe, der er den overordnede styregruppe for Blåvand Fuglestation. Gruppen består p.t. af syv medlemmer: Henrik Böhmer (stasjonsleder), David Manstrup, Henrik Callesen, Anders Myrtue, Bent Jakobsen, Svend Aage Clausen og John Frikke. Gruppen står for at vedligeholde og udvikle Blåvand Fuglestation.

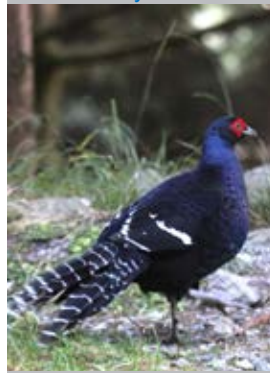
Læs mere på blaavandfuglestation.dk ●

Andean
Cock-of-the-rock

Cuban Tody

Mikado Pheasant

Colombia 18/11 - 3/12 2023

+ forlængelse 3/12 - 9/12

Santa Martha, Andesbjergene, Guajira Peninsula, Bogota

Oilbird, Recurve-billed Bushbird, Blue-billed Curassow og meget mere!
Mange foderpladser med Kolibrier, Tangarer, flere Ant-Pittaer og mange andre

Ca. 700 arter, mange endemer

Mads og Tina Elley + lokal guide

Cuba 10/2 - 23/2 2024

Bee Hummingbird (verdens mindste fugl), Cuban Tody og mange andre lokale arter

27 endemer og mange nordamerikanske vintergæster, fregatfugle og meget mere

Roligt tempo og skønt Caribisk klima

Guidet rundtur i Havana

Også velegnet for ikke-birder partner

Mads Elley og Erik Groth-Andersen + lokal guide

Taiwan 14/4 - 27/4 2024

32 endemer, bl.a. 2 fasaner, 4 laughing-thrush og Taiwan Blue Magpie
52 endemiske racer, flere potentielle split

Malayan Night Heron, Fairy Pitta, Black-faced Spoonbill samt mange trækfugle
Chance for Eastern Grass Owl, Oriental Plover og Little Curlew mv

Besøg på den isolerede ø, Lanyu

Besøg evt skyskraberen Taipei 101

Mads og Tina Elley + lokal guide

Et udvalg af vore andre rejser 2023 - 2024:

- Hållö-Ramsvik, Sverige 21 - 24 september
- Kökar, Åland 27 september - 1 oktober
- Portugal 29 oktober - 5 november
- Sydlige Marokko 14 - 25 november
- Thailand 17 - 25 februar 2024
- Trinidad og Tobago 12 - 22 mars 2024

Programmer mv: www.fagelguidning.se
Ring gerne til Mads Elley: +45 30251715

Fågelguidning
Resor • Kurser • Guidningar

Det personlige rejsebureau!